

## บทคัดย่อ

การทดสอบและสาธิตเทคโนโลยี/องค์ความรู้โครงการหลวงในการพัฒนาประสิทธิภาพการปลูกพืชผักในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบและสาธิตเทคโนโลยีโครงการหลวงในการพัฒนาประสิทธิภาพการปลูกพืชผักและปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและภูมิสังคมของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง รวมทั้งแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการผลิตพืชผักภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ในปี พ.ศ. 2556 ดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง 6 พื้นที่ ผลการทดสอบสาธิตสรุปได้ดังนี้

1. โครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง สาธิตการปลูกพืชผักร่วมกับเกษตรกร 2 ราย พบว่า เกษตรกรมีวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน มีการใช้ปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามปฏิทินการปลูกพืช มีการปลูกพืชผักหมุนเวียนซึ่งช่วยลดการระบาดของศัตรูพืช โดยเกษตรกรทั้ง 2 ราย สามารถจำหน่ายพืชผักในชุมชน คิดเป็นมูลค่า 37, 390 และ 9,360 บาท

2. โครงการขยายผลโครงการหลวงวาวี ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ (1) การปลูกถั่วลิ้นเตา 3 พันธุ์ ช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พบว่าถั่วลิ้นเตาพันธุ์ฝักใหญ่ (เกษตรกร) และพันธุ์ฝักใหญ่ (พันธุ์ต้านทานโรคราแป้ง) เกิดโรคราแป้ง 100 เปอร์เซ็นต์ และ 20 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ในขณะที่ถั่วลิ้นเตาพันธุ์ฝักเล็กไม่พบโรคราแป้ง (2) การปลูกถั่วลิ้นเตาพันธุ์ฝักเล็ก พบว่าการปลูกถั่วลิ้นเตาพันธุ์ฝักเล็กช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคมไม่เกิดโรคราแป้ง สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 6 ครั้ง ปริมาณผลผลิต 173.40 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 1 งาน คิดเป็นมูลค่า 5,202 บาทต่อพื้นที่ 1 งาน

3. โครงการขยายผลโครงการหลวงน้ำแขวง สาธิตการปลูกพืชผักทองญี่ปุ่นร่วมกับเกษตรกร 2 ราย พบว่าเกษตรกรมีการจัดการพืชโดยการขุดดินตากแดดและปรับสภาพความเป็นกรดของดินด้วยปูนโดโลไมท์ก่อนปลูกพืช ร่วมกับการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานช่วยป้องกันและลดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ เกษตรกรสามารถจำหน่ายพืชผักทองญี่ปุ่นในชุมชนและตลาดภายนอกสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกร 8,355.46 บาทต่อพื้นที่ 400 ตารางเมตร และ 4,996.26 บาทต่อพื้นที่ 309 ตารางเมตร

4. โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ สาธิตการปลูกพืชผักร่วมกับเกษตรกร 1 ราย พบว่า เกษตรกรมีการจัดการพืชโดยการปรับสภาพความเป็นกรดของดินด้วยปูนโดโลไมท์ก่อนปลูกพืช ใส่ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมีและฉีดพ่นปุ๋ยทางใบช่วยให้พืชผักมีการเจริญเติบโตที่ดีและสม่ำเสมอ ร่วมกับการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานช่วยป้องกันและลดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ เกษตรกรสามารถจำหน่ายพืชผักในชุมชนมีรายได้ 4,161.18 บาท

5. โครงการขยายผลโครงการหลวงปางกล้วย สาธิตการปลูกกะหล่ำปลีแดงร่วมกับเกษตรกร 1 ราย การสำรวจการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช พบโรคที่สำคัญ เช่น โรคเน่าดำ เน่าละ รา น้ำคาว โรคใบจุด แมลงที่สำคัญ เช่น หนอนใยผัก หนอนกระทู้ เพลี้ยอ่อน หนอนผีเสื้อขาว เป็นต้น เนื่องจากกะหล่ำปลีแดงระยะเก็บเกี่ยวประสบปัญหาฝนตกหนักติดต่อกันทุกวันจึงเกิดการระบาดของ

โรคเน่าดำ 100 เปอร์เซ็นต์ และโรคเน่าละ 80 เปอร์เซ็นต์ ทำให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ปริมาณน้อย โดยได้ปริมาณผลผลิต 286 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 3,432 บาท

6. โครงการขยายผลโครงการหลวงบ่อเกลือ สาธิตการปลูกฟักทองญี่ปุ่น ดำเนินงานเดือนกรกฎาคม 2556 ร่วมกับเกษตรกร 1 ราย โดยปลูกฟักทองญี่ปุ่นแบบเลื้อยลงดิน (แบบจัดแถว) มีวิธีการจัดการฟักทองญี่ปุ่นแบบผสมผสาน คือ ใส่ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับสภาพความเป็นกรดของดิน และใส่ปุ๋ยหมักผสมเชื้อราไตรโคเดอร์มารองกันหลุมก่อนปลูกเพื่อปรับโครงสร้างดินให้ร่วนซุยมีความอุดมสมบูรณ์และป้องกันโรครากเน่าโคนเน่า ซึ่งฟักทองญี่ปุ่นอยู่ในระยะติดดอก

